

miként általában megván egyes vidékek szerint az egész nemzeti életben okvetetlenül léteznie kell a közoktatás terén is.

Azt hiszem, hogy ilyenemű localis történetre és localis tantervre vonatkozó adatokat kutató, s így tényleges egyéni viszonyok megfontolásán alapuló értekezéseket sokkal hálásabban fogadna a hazai tanítóvilág, mint a jelenlegi, nagyobbára általánosságokban forgolódo, vagy ismeretes dolgokat nagyszavú phrasisokban recapituláló értekezéseknek nagy részét.

Végül még csak egyet! A pädagogiai értekezések még mindig nagyon is csekély részét teszik az összes programmdolgozatoknak és még mindig dominálnak az ú. n. szakértekezések, melyek pedig nem a programmokba valók. E szakszerű dolgozatok számára, ha érnek valamit, elég tér jut ma már szépszámu szakközlönyeinkben, ha pedig, mint annyszor, csekély a becük, miért töltjük meg velük a programokat? Talán, mert máshonnan kiszorulnának?

Éz általános megjegyzések előrebocsátása után hadd következék itt az egyes pädagogiai értekezések rövid ismertetése. Könnyebb áttekinthetőség végett öt rovatba osztottam őket: 1. Erkölcsi nevelés. 2. Testi nevelés. 3. Specialis középiskolai methodika és szervezés. 4. Pädagogiai és tanügyi történet. 5. Vegyesek.

Az *erkölcsi nevelés* körébe eső kérdéseket tárgyalnak a következő dolgozatok:

1. *A példa nevelő hatása.* Irta Benke Gyula. (Szarvasi gymnasium.) A rövid, 15 lapra terjedő értekezés kissé bombasztikus módon adja a tanítóembernek azon, ha nem is új, de mindig megszivielendő tanácsot, hogy pontosság, rend, ügybuzgóság, valamint hazaszeretet, humanitás és vallásosság tekintetében is közvetlen mintaképe legyen a tanulónak, a ki így a tanár példáján indulva nevelődjék erkölcsös emberré.

2. *Die erziehliche Wirksamkeit des Lehrers.* Irta Korodi Lajos. (Brassói ev. gym.). Ez értekezés némileg rokontartalmú az előbbivel és szintén a tanító példájától várja első sorban az iskola nevelő hatását. Kár, hogy az értekezésnek az átlagosnál jóval nagyobb pädagogiai műveltséget mutató szerzője még nagyon is benne leledzik e század első felének psychologiai pädagogiájában és különösen tanítójának Benekének nézeteiben, s hogy az oktatásnak, mint ilyennek, közvetlen nevelő hatását kicsinyelve, kissé felületes polemiába bocsátkozik az újabb tudományos pädagogiával az általa hangoztatott «érzületi oktatás»-ra nézve. Mindenesetre kissé elhamarkodott a Korodi úr által felállított azon tétel, hogy az oktatás magában véve képtelen érzület teremtésére, képtelen arra, hogy a vallásos kedélyt vagy erkölcsös gondolkodást létesítsen. Mi a magunk részéről teljesen meg vagyunk győződve e tétel helytelenségéről, de e hely nem arra való, hogy ellenérveinket fejtegezzük.